

МЕРЕ ЗАШТИТЕ НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА

ЦИЉЕВИ РАДИОНИЦЕ

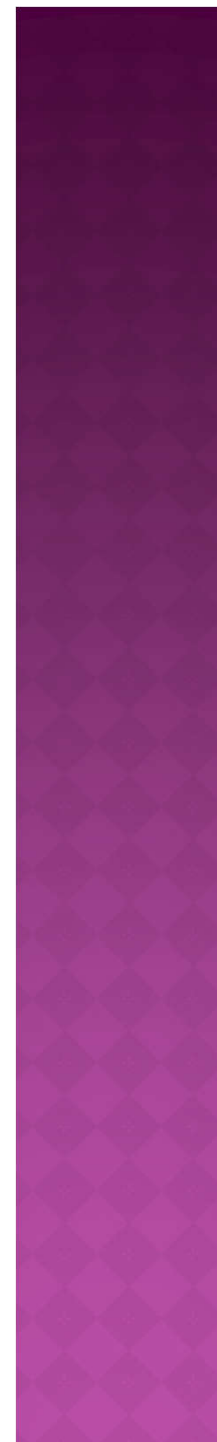
- Разумевање мера предострожности на друштвеним мрежама,
- Упознавање са начинима примене мера техничке заштите на друштвеним мрежама
- Циљне групе : *наставници/е, ученици/е, родитељи*

КОЈЕ ДРУШТВЕНЕ МРЕЖЕ НАЈЧЕШЋЕ КОРИСТИТЕ?

- FACEBOOK
- TWITTER
- MY SPACE
- YOUTUBE
- INSTAGRAM
- SNAPCHAT
- GOOGLE +
- ASK.fm

Већина online сервиса прописала је доњу узрасну границу за коришћење ових сервиса најчешће од 13 година.

ВАША НЕГАТИВНА ИСКУСТВА НА
ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА?

ДИГИТАЛНО НАСИЉЕ

Шта је дигитално насиље?

Дигитално насиље (енг. *cyber -bullying*) је коришћење дигиталне технологије (интернета и мобилних телефона) с циљем да се друга особа узнемири, повреди, понизи и да јој се нанесе штета.

Дигитално насиље- електронско насиље, насиље на интернету, онлајн насиље, сајбер насиље, малтретирање у дигиталном свету.

ОБЛИЦИ ДИГИТАЛНОГ НАСИЉА

- постављање узнемирујућих, увредљивих или претећих порука, слика или видео-снимака на туђе профиле или слање тих материјала СМС-ом, инстант порукама, имејлом, остављање на чету;
- снимање и дистрибуција слика, порука и материјала сексуалног садржаја;
- узнемиравање телефонским позивима
- лажно представљање, коришћење туђег идентитета, креирање профила на друштвеним мрежама на туђе име;
- недозвољено саопштавање туђих приватних информација, објављивање лажних оптужби или гласина о другој особи на профилима друштвених мрежа, блоговима итд;
- промена или крађа лозинки;
- слање вируса;
- исмевање у онлајн причаоницама и на интернет форумима;
- непримерно коментарисање туђих слика, порука на профилима, блоговима;
- игнорисање, искључивање (нпр. Из група на социјалним мрежама), подстицање мржње (по различитим основама) и др.

ОБЛИЦИ СЕКСУАЛНОГ НАСИЉА

- ❑ **Груминг**- представља низ предаторских мотивисаних поступака, односно припремних радњи које имају за циљ успостављање контакта, одржавање комуникације и физички приступ детету. Сексуални предатори на интернету немају јасан профил, њихова занимања и узраст варирају, мада истраживања показују да су то најчешће особе мушког пола.
- ❑ Под **секстингом** подразумева се слање или постављање на интернет фотографија, порука или видео снимака са експлицитним сексуалним садржајем. Размена фотографија или порука са сексуалним садржајем може да делује као безазлено флертовање или забава, али за младе, секстинг има озбиљне друштвене и правне последице.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

УЧЕНИЦИ

Крајем 2012. године у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја, УНИЦЕФ-а и компаније Теленор, у оквиру пројекта *Зауставимо дигитално насиље*, спроведено је прво истраживање о коришћењу дигиталне технологије, ризицима и дигиталном насиљу међу ученицима/ама основних и средњих школа из Србије. У овом истраживању учествовало је 3786 ученика/ца, 3078 родитеља и 1379 наставника/ца.

Мобилни телефон има 94% основца и 99% средњошколаца

Пристап интернету има 89% основаца и 92% средњошколаца

Укупно 62% основаца и 84% средњошколаца изложило је себе неком од ризика на интернету.

Дигитално насиље доживело је 37% основаца и 66% средњошколаца

Укупно 22% основаца и 30% средњошколаца видело или чуло да њихови вршњаци/киње трпе дигитално насиље

ШТА УЗНЕМИРАВА УЧЕНИКЕ И УЧЕНИЦЕ? ОВО СУ ЊИХОВЕ РЕЧИ....

- Неко је направио лажни профил који је час био мој дечко, час пријатељ!
- Гледао сам у даљину а неко ме је снимао из профила јер имам повећи нос!
- Због девојке сам добијао претње батинама...
- Коментарисао је моју фотографију ружним речима...
- Нуђене су ми сексуалне услуге, претили су ми...
- Мало су ме хејтовали на Форуму...
- Провалио ми је шифру и псовао друге са мог профила...

Да ли постоје родне разлике у излагању ризицима на интрнету?

Мушкарци		жене
41%	У последњих годину дана бар једном вршили/е дигитално насиље	26%
21%	Уживо се срели/е са особама које су упознали/е преко интрнета	9%
52%	Посећивали/е оне сајтове које би им родитељи бранили да посећују	20%

РОДИТЕЉИ

Више од половине родитеља (54%) изјављује да не поседује адекватне вештине коришћења рачунара и интернета

Скоро половина родитеља (45%) сматра да је недовољно информисана о дигиталном насиљу

Чак 90% родитеља сматра да је задатак школе да упозна родитеље са дигиталним насиљем и мерама заштите од дигиталног насиља

Али, 63% родитеља сматра да би и школу требало оснажити за суочавање са проблемом дигиталног насиља.

Већина родитеља (85%) сматра да је за децу и младе интернет безбедније место од улице

Већина родитеља (83%) сматра да је њихово дете довољно опрезно и спретно да избегне опасности на интернету.

НАСТАВНИЦИ

Половина испитаних наставника/ца из целе Србије не поседује одговарајуће вештине коришћења рачунара и интернета

Скоро половина наставника/ца (47%) сматра да је недовољно информисана о дигиталном насиљу

Готово сви наставници (96%) сматрају да је дужност школе да подучава ученике/це како да се заштите од дигиталног насиља

Међутим, 29% наставника/ца каже да школе заиста подучвају ученике/це како да се заштите од дигиталног насиља

две трећине наставника/ца (63%) сматра да школа нема довољно капацитета да се суочи с проблемом дигиталног насиља

Али, исто толико наставника/ца (63%) мисли да родитељи имају кључну улогу у решавању проблема дигиталног насиља

РИЗИЦИ

- ⦿ Лака доступност профила, тј. ”отворени” профили чији садржај могу видети сви, без обзира на то да ли су онлајн пријатељи/це с власником/цом профила
- ⦿ “Гомилање” пријатеља/ица, како оних које познајемо, тако и оних које не познајемо
- ⦿ Претерано “шеровање” информација које могу довести у опасност власника/цу профила (праћење, уцењивање)
- ⦿ Непримерени коментари, видео снимци, фотографије које друге особе остављају на нашим профилима или нам шаљу преко порука на друштвеним мрежама
- ⦿ Крађа идентитета остављањем поверљивих информација о личности на интернету/друштвеним мрежама
- ⦿ Злоупотреба информација/фотографија у циљу уцене, узнемиравања, ниподиштавања, застрашивања у виртуелном свету, од стране појединца/ке или групе
- ⦿ Педофилија/лажно представљање

МЕРЕ ПРЕДОСТРОЖНОСТИ

- Наша безбедност на интернету зависи и од наших пријатеља/ица, стога је значајно да их бирамо пажљиво. Као што у реалном свету не бисмо са било ким били/е пријатељи/це, тако ни у онлајн свету нема потребе да свима дозволимо приступ нашим профилима/информацијама.
- Пажљиво бирајте материјал који постављате на свој профил, јер једном објављен садржај тешко се уклања са интернета, а и уколико се уклони са интернета може остати у поседу других.
- Не откривајте своју лозинку чак ни својим најбољим пријатељима/цама или партнерима/кама.
- Не откривајте информације о себи (адресу, број телефона...) непознатим особама.
- Никада не можемо бити сигурни ко је с друге стране мреже и с ким разговарамо. Зато не прихватајте позиве за сусрет са особама које сте упознали/е преко интернета. Неки људи то умеју и да злоупотребе.

ТЕХНИЧКЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ

- Квалитетна шифра значајно утиче на безбедност на интернету; избегавајте једноставне шифре (нпр. комбинација имена и презимена или датума рођења и сл.)
- Користите сигурносно питање за случај да заборавите своју шифру. Једном креирано сигурносно питање не може се више мењати.
- Приликом пријављивања на друштвену мрежу, подесите ваш имејл тако да буде видљив само вама, јер је довољно да неко види ваш имејл да би могао да се улогује на ваш профил без вашег знања
- Блокирајте особе које вас узнемиравају или вам шаљу нежељен садржај
- Како бисте ограничили/е ко може да поставља слике, линкове, филмове и сл. на ваш профил користите опцију *Timeline and Tagging settings*, укључите опцију *Review posts friends tag you in before they appear on your timeline*.
- Како бисте одредили/е ко може све да види ваш профил и све што стављате на мрежу, користите опцију *Timeline and Tagging settings* и одаберете опцију тако да само пријатељи/це могу то да виде.
- Како бисте имали/е контролу над тим да ли је нека особа, без вашег знања улазила на ваш профил, идите на *Security settings* и укључите опцију *Get notifications*.
- Проверите да ли сте на неком од уређаја остали/е улоговани/е користећи опцију *Security settings / Where you are logged in?*

ТЕХНИЧКЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ

Microsoft Office
erPoint 97-2003 P

КАКО ДА РЕАГУЈЕМО

Боље спречити него лечити. Таква пословица важи и за спречавање дигиталног насиља, стога дајемо пар савета који се односе пре свега на младе али и на одрасле.

Савети за децу и младе:

- Понашати се према непознатима на интернету као према странцима које срећемо на улици
- Проверити информацију са интернета
- Не остављати личне податке на интернету (имена, адресе, бројеве телефона...)
- Изабрати надимак на чету који није провокативан
- Не пристајати на сусрет са особом коју знаш искључиво преко интернета уколико за то немаш дозволу родитеља
- Чак и ако родитељи одобре сусрет, није пожељно ићи сам, већ искључиво са одраслом особом у коју имаш поверења
- Обавести родитеље или другу особу од поверења (педагога, психолога, наставника) у случају непримерених порука
- Спречити даљи долазак непримерених порука од стране других корисника употребом опција *BLOCK* или *IGNORE*
- Потруди се да фотографије које стављаш на интернет не буду доступне непознатим особама
- Чувати се лажних профила
- Заштити се од нежељених мејлова
- Не узнемиравати друге својим онлајн активностима.

Пар савета за наставнике и родитеље:

- Проводити што више времена са својом децом и научити их што више о рачунарима
- Информисати се о опасностима на интернету и да потом о томе разговарати са децом.
- Научити их да не дају своје личне податке, бројеве телефона, фотографије, видео снимке и да не пристају на сусрете са непознатим особама
- Поставити рачунар у дневну собу а не у дечију
- Подстицати коришћење рачунара као средства за учење а не само за дружење и забаву
- Корисно је упознати интернет пријатеље Ваше деце
- Охрабрити дете да одабере "приватни" или "затворени" профил како не би био доступан свима који пожелеле да га виде
- Подстицати дете да за пријатеље на друштвеним мрежама прихвата само особе које познаје и објаснити му да може да блокира нежељену особу
- Можете ограничити приступ одређеним сајтовима, речима или фотографијама.

КОРИСНИ ЛИНКОВИ

- Безбедност на интернету <http://www.domen.rs/bezbednost-na-internetu/>
- Сигурност деце на интернету <http://www.cnzd.org/site2>
- Медији у породици- савјети за родитеље (публикација) http://csi.hr/wp-content/uploads/2015/07/Mediji_u_porodici.pdf
- Шта је данас било у школи- приручник за родитеље:
http://www.unicef.rs/files/Prirucnik_za_roditelje_Skola_bez_nasilja.pdf

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

